

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Miloš Matyáš

Zpráva o konferenci vydavatelů hlavních fyzikálních časopisů

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 12 (1967), No. 5, 313--314

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138926>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1967

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

se profesorkou na Sorbonně, dočkala se malého samostatného radiologického ústavu, vytvořila celou vlastní školu radiologů a podruhé získala, tentokrát sama, Nobelovu cenu za chemii (1911), když připravila první a dosud na světě jediné radium v čistém kovovém stavu. Poprvé se stala paní Curieová nositelkou Nobelovy ceny za fyziku (1903) společně s Becquerelem a Pierrem Curie.

Její vztahy k Československu se po 1. světové válce dále rozvíjely. Byla mou učitelkou a naše vláda jí dala bezplatně k dispozici další odpadový materiál z Jáchymova k extrakci některých členů uranové radioaktivní řady. V r. 1925 pobyla několik dní v ČSR jako host československé vlády. Navštívila některé vědecké ústavy, mj. i St. radiologický ústav, vybudovaný podle vzoru jejího ústavu, a Jáchymov, kde stála tehdy ještě stará uranová huť s laboratoří na výrobu radiových solí, zbořená za okupace ČSR nacisty. Sfárala i do uranových dolů na šachtě Svornost, kde krátce před jejím příchodem byla naražena nová smolincová žíla, ze které dostala malý vzorek na památku.

Zemřela ve stáří 67 let, uprostřed nejpilnější práce, kterou nehodlala ukončit ani odchodem do penze. Příčinou smrti — tiché a bezbolestné — byla aplastická perniciózní anémie, nepochybný důsledek její dlouholeté práce s radioaktivitou.

František Běhounek

ZPRÁVA O KONFERENCI VYDAVATELŮ HLAVNÍCH FYZIKÁLNÍCH ČASOPISŮ

Ve dnech 10.—12. května 1967 uspořádala publikační komise IUPAP (Mezinárodní unie pro čistou a užitou fyziku) ve spolupráci s UNESCO diskusní konferenci vydavatelů hlavních fyzikálních časopisů. Konference se konala v Paříži a byli na ní přítomni zástupci z Anglie (11), Československa (1), Československý časopis pro fyziku, Francie (9), Nizozemska (3), Itálie (1), Japonska (1), Polska (1) a Spojených států (10). Program, který připravila publikační komise IUPAP, měl tyto body: 1. Přijetí dokumentů „Instrukce pro přípravu vědeckých článků“ a „Instrukce pro přípravu abstraktů“, 2. Standardizace a) symbolů, jednotek a názvů, b) zkratk názvů časopisů, c) přepis vlastních jmen z azbuky, d) bibliografické údaje, e) formát. 3. Recenzování prací před přijetím do tisku. 4. Vydávání titulů a abstrakt. 5. Problémy sestavování rejstříku. 6. Současný stav informačního systému pro fyziku. 7. Vztah základních časopisů k referativním. 8. Otázka „preprintů“. 9. Možnosti výměny zkušeností mezi vydavateli časopisů. 10. Možnost zřízení mezinárodní organizace vydavatelů fyzikálních časopisů. Konferenci předsedal Dr. H. C. WOLFE, předseda publikační komise IUPAP. Diskuse k jednotlivým bodům byla velmi obsáhlá a v dalším uvedu jen nejdůležitější fakta.

Oba dokumenty instrukcí, které připravila publikační komise IUPAP, byly během jednání třikrát diskutovány a přepracovány.

Otázka standardizace uvedená pod bodem 2a) až 2e) byla jen krátce diskutována. Bylo konstatováno, že brožura „Symbols, units and nomenclature in physics“ vydaná IUPAP obsahuje dosti nedostatků, omylů a tiskových chyb a že ji nelze doporučit jako standard. Pokud se týká bodu 2b) až 2d), bylo doporučeno řídit se praxí britského referativního časopisu „Physics Abstracts“. Pokud se týká formátu časopisu, nebyl učiněn žádný závěr.

Systém recenzování článků redakcemi jednotlivých časopisů je v podstatě stejný, neboť rozdíly u jednotlivých časopisů jsou malé. Zpravidla jsou vždy jeden až dva recenzenti, jejichž jména se autorovi nesdělují.

Otázka sestavování rejstříku je zvláště důležitá pro velké časopisy, které vedle jmenného rejstříku mají i věcný rejstřík. Ten se sestavuje podle tzv. klíčových slov a některé velké časopisy (např. The Physical Review) dávají autorům další instrukce o sestavování nadpisů článků.

Body programu 5., 6. a 7. byly diskutovány současně. Ve Spojených státech (The American

Institute of Physics) a v Anglii (The Institutions of Electrical Engineers) se snaží vypracovat jisté systémy, kde by na jedné kartě byl název článku, jméno autora, abstrakt, klasifikace článku podle oboru a ještě mnoho dalších potřebných informací. Tyto karty budou tvořit jakousi dokumentační knihovnu a mechanizačními prostředky bude možné v krátkém čase předložit zájemci všechny články týkající se určitého problému. Dr. Wolfe informoval o americkém pokusu o využití počítačích strojů při publikaci vědeckých prací.

Nakonec byla diskutována otázka styků a výměny informací a zkušeností mezi vydavateli fyzikálních časopisů. Bylo dohodnuto, že publikační komise IUPAP začne od září t. r. vydávat nepravidelně bulletin „Editor Newsletters“, který bude zasílán všem redakcím základních fyzikálních časopisů. Pokud se týká zřízení regionální organizace vydavatelů fyzikálních časopisů, nebylo dosaženo žádného závěru. Existuje již jistá regionální organizace, a to The American Institute of Physics, který sdružuje redakce fyzikálních časopisů vydávaných ve Spojených státech. Pokud jde o evropské regionální organizace, nebyla konference schopna se usnést, poněvadž zde byli přítomni jen dva zástupci socialistických zemí (Československo a Polsko) a žádný zástupce z Belgie, NSR, Norska, Rakouska, Španělska, Švédska a Švýcarska.

Miloš Matyáš

SEMINÁŘ O MODERNIZACI UČIVA VE FYZICE A O NOVÝCH PROBLÉMECH V METODICE VYUČOVÁNÍ FYZICE

Katedra fyziky pedagogické fakulty v Plzni uspořádala ve dnech 25. a 26. dubna 1967 *seminář o modernizaci učiva ve fyzice a o nových problémech v metodice vyučování fyzice*. Semináře se zúčastnilo 45 pracovníků ve fyzice. Byli mezi nimi zástupci kateder fyziky všech pedagogických fakult, přírodovědeckých fakult v Brně a Olomouci, matematicko-fyzikální fakulty v Praze, Ústavu pro učitelské vzdělání na UK v Praze, krajských pedagogických ústavů aj.

Na zasedání prvního dne, které řídil prof. A. BĚLAŘ, přednesl prof. J. FUKA referát „K otázce modernizace učiva ve fyzice na všech stupních škol“, v němž seznámil účastníky semináře se současným stavem modernizačních snah v naší republice i v zahraničí (zvláště v SSSR a v Austrálii) a se závěry ze Symposia o modernizaci fyziky v Lausanne, jehož se účastnil. Referát, stejně jako bohatá diskuse, přinesl zejména pro ty pracovníky, kteří jsou zapojeni do státního úkolu X-8-2/3, mnoho podnětů a je třeba uvítat, že výtah referátu bude publikován v časopise Fyzika ve škole.

Téhož dne odpoledne P. KUTNÝ z pedagogické fakulty v Plzni předvedl svůj vlastní přístroj, jehož lze užít k vyvození jak kinematických, tak dynamických zákonů rotačního pohybu. L. ZACHARIÁŠOVÁ z pedagogické fakulty v Plzni proslovila referát „Několik poznámek k vyučování fyzice na ZDŠ“, v němž seznámila účastníky semináře s výsledky svého průzkumu týkajícího se provádění laboratorních prací na ZDŠ západočeského kraje.

Na programu zasedání druhého dne, které řídil prof. Fuka, byl referát prof. E. KAŠPARA „Některé nové problémy v metodice vyučování fyzice na ZDŠ a SVVŠ“. V něm se prof. Kašpar zabýval hlavně dvěma problémy a, to otázkou uspořádání učiva (přes uznávání požadavku logického uspořádání učiva dochází ve fyzice často k logickým přesmykům) a dále otázkou vedení žáků k fyzikálnímu myšlení (definice fyzikálních veličin a kvalita fyzikálních vztahů).

Prof. Kašpar a prof. Fuka informovali dále účastníky semináře o možnostech vědecké práce v oboru teorie vyučování fyzice. Podrobnosti budou uveřejněny v našich fyzikálních časopisech.

V rámci semináře si účastníci prohlédli sbírky katedry fyziky pedagogické fakulty v Plzni a navštívili ZDŠ v Holýšově, kde si prohlédli zejména odbornou učebnu fyziky a fyzikální sbírky.

Seminář měl zdařilý průběh a byl velmi pečlivě připraven jak po stránce programu, tak po stránce organizační, za což patří dík všem členům pořadající katedry, zejména jejímu vedoucímu doc. A. ŠPELDOVI.

Miloš Doležel